

ABONAMENTUL :

Un an 70 Lei = 140 Cor.
 6 luni 36 Lei = 72 Cor.
 3 luni 18 Lei = 36 Cor.
 Pentru un număr o de
 15 bani sau 50 HL.
 Adresa p. oraș și la
 Arad Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi numărul 1 a.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.

O. Goga și partidul socialist.

În ședința din 1 August a Marelui Sfat, Octavian Goga a rostit un discurs în care a arătat punctul de vedere al partidului național român față de partidul socialist.

Într-o formă frumoasă, cum ne-a obișnuit mult d. Goga, al cărui talent oratoric îl cunoaștem, ca un vechi parlamentar, domnia sa a făcut procesul partidului socialist, mergând direct la sursă și dându-i o lovitură magistrală pe partea pe care o credea mai vulnerabilă, concepția națională.

Această concepție este partea fundamentală care desparte drumurile pe care apucă partidul național și partidul socialist. Fără oare și retorică, fără a căuta efecte oratorice și mai ales fără acea frazeologie naționalistă care se revărsa în apele șovinismului, d. Goga arătat, că evenimentele care au adus la căderea monarhiei habsburgice au luat naștere din concepția națională a popoarelor apăsate. Pentru realizarea acestei concepții, socialistii nu au lucrat, fiindcă ei erau sprijinitori ai concepției internaționale socialiste.

Pentru statele mici, cum e al nostru, consecințele războiului european trebuie să fie rezerva trăinică a clădirii de viitor, pe care căutăm să o facem definitivă și făcând-o definitivă, să procedeze la limitarea armamentului, reducând până la neputință începerea unui viitor război. De aceea neînțelegerile între noi și vecinii, neînțelegeri provocate tocmai din acel sentiment al fixării, al firesc lucru, fiecare vrea să aibă tot ceea ce crede că-i aparține. Odată înfăptuită această Europă pe baza ideii naționale — pe care treacă fie zis socialistii francezi o adoptă și vorbă de Alsacia Lorena, și socialistii germani au aprobat-o dându-și asentimentul guvernului care a făcut războiul — problemele noi ce se vor pune și asupra cărora ne anticipăm, vor da noi directive politice în Europa. Socialismul, care și-a pierdut multe puncte din program, fiindcă în decursul anilor și mai ales în a celor de război curentele democrației au fost îmbrățișate de marile mase și de partidele politice, își caută un sprijin în concepția internațională. Dar în această mișcare internațională, cei mai puternici sunt cei care au organizațiile mai vechi, care au un trecut industrial și o clasă uvrieră care s'a organizat, și care firește va avea preponderanța. În mod fatal, cei veniți mai târziu în această internațională a muncii, vor trebui să se despartă sau să se înglobeze unei direcții centrale, care, totuși, fără să vrea aproape, va reprezenta direcțiunea internațională, o puternică direcție națională, ca produși ai unui mediu specific, cu tradiții, cultură etc. Aproape că ne învârtim într'un cerc vicios, dacă nu vrem să căutăm a vedea că această internațională a fost rezultanta unei necesități organice la arămași oameni. Dar nu vrem să cercetăm.

Partea a doua a discursului dlui Goga, referitoare la concepția democratică a partidului național, a arătat clar nota democratică a partidului, care în toate acțiunile lui se conduce de cele mai largi principii democratice, fără a fi friza demagogia. D. Goga a atins cu acest prilej un punct de vedere scump nou, acela al problemei țărănești, ridicând la adevarată ei valoare meritele țărănimii noastre, care formează în România unită cadrul unui stat național. Când un poet și un scriitor de talentul dlui Goga se pune în serviciul unei cauze, nu o face ca un politician oarecare, ci, pe lângă sentimentele sale, el trece toată gama argumentelor spre a convinge și pe cei care nu vor a se lăsa convinși.

Retragerea socialistilor din Marele Sfat.

Votul femeilor și reprezentarea proporțională a minorităților, au fost cele două puncte de despărțire a socialistilor de partidul național în discuțiunea reformei electorale. D. Jumanca reprezentantul socialistilor în C. D. R. și alți câțiva vorbitori socialiști, declarându-se nesatisfăcuți de principiile, care au condus M. S. în alcătuirea proiectului de reformă electorală, care au găsit că se abate dela punctele principiare stabilite la Alba-Iulia, s'au retras din Marele Sfat.

Am putea trage de aci, concluzia, că două puncte de importanță secundară, cel puțin în momentele grele prin care trecem, au provocat supărarea tovarășilor Jumanca și Flueraș, dar că încolo totul merge bine și colaborarea socialistilor cu Consiliul Dirigent, nu a întâmpinat nici o altă divergență de păreri în cursul celor opt luni de guvernare.

Dacă e vorba numai de o supărare momentană, care poate fi trecătoare, atunci nu ne îndoiim că dnii Jumanca și Flueraș după o mai matură gândire, vor chibzui că nu e bine să lipsească pe membrii C. D. de luminile domniilor lor. Dacă însă e vorba de nerespectarea principiilor democratice din partea colegilor lor din C. D., atunci chestiunea e mult mai gravă decât se presupune. Căci nu ne putem închipui un singur moment, că dnii Jumanca și Flueraș să fi tolerat prin prezența lor în C. D. gravele atentate contra democrației ce ar fi comis d. Maniu și ceilalți membri dela resorturi, fără să fi reacționat un singur moment.

Dar faptul că au putut colabora până acum cu C. D., în ochii marelui public a fost o dovadă că C. D. e condus de cele mai largi principii democratice pe care le păzeau la intrarea palatului dlui Maniu, cei doi cerberi socialiști...

In - Budapesta !

Ceia ce trebuia să se întâmple, s'a întâmplat. Armatele române triumfătoare au intrat în Budapesta și tricolorul românesc va străluci mândru pe edificiile marelui oraș. Va străluci și pe parlamentul închiziției morale moderne de acolo și va aduce odată cu el liniștea unei populații terorizată de cea mai grozavă dictatură comunistă, de asasinii care transformaseră piața parlamentului într'o măcelarie de oameni.

Se vor deschide largi ușile închisorii de unde vor ieși toți cei care au fost aruncați fiindcă nu voiau să se unească regimului de teroare, ci pe căi pașnice voiau să organizeze o Ungarie în propriile ei hotare.

Trebuia să se întâmple acest fapt ce va rămâne, la care am fost împinși de fatalitatea istorică și de deslegarea procesului milenar. Spunem: nu suntem aderenții teoriei că forța primează dreptul, dar împrejurările ne-au silit la aceasta.

S'a încheiat procesul milenar, s'a isprăvit și războiul nostru. În cadrele largite ale unei vieți de stat, ne vom croi o nouă viață cu noi orizonturi, și vom ști a păstra legături de prietenie cu o Ungarie pe care am pacificat-o și am reînviat-o, în ceasul pierderii ei definitive.

Inimile noastre răsuflă ușurate și, încotmai ca după un vis greu, liniștiți, privim realitatea așa de demulți așteptată.

Ședințele Marelui Sfat Național.

— Ședința dela 4 August. —

La ora 10 jum. d. vicepreședinte Teodor Mihali deschide ședința. Dsa constată cu bucurie, că azi e aniversarea nașterii M. S. Reginei. Se fac ovații însuflețite la adresa Suveranei. D. Dragomir dă cetire următoarei telegrame de felicitare adresată M. Sale Reginei la Cartierul Regal.

M. Sf. N. al Românilor din Transilvania, Banat și ținuturile ungurene, trimite M. Voastre Regina tuturor Românilor cu prilejul aniversării nașterii M. V. expresia omagiului unanim și caldei sale admirațiuni pentru înalta pildă de abnegațiune și devotament cari M. V. le-a dovedit în trecut cât și în clipele de azi când vitejii noștri ostași poartă flamurile victorioase ale țării spre inima vechilor asupritori ai neamului românesc.

Se trece asupra desbaterii a legii electorale. D. raportor dr. C. Bucșan citește raportul comisiunii însărcinată cu examinarea acestui proiect.

Întră d. Inculeț fiind salutat cu bucurie de adunare.

D. Iuliu Maniu arată bucuria și fericirea ce o simte Consiliul Dirigent și tot poporul având în mijlocul lor pe un desrobitor al Basarabiei. Ii zice din toată inima; „Bine ai venit!“ Adunarea îl ovacionează.

D. Inculeț răspunde: Mulțumindu-vă din inimă pentru călduroasa primire ce mi-ați făcut, vă doresc succes în activitatea ce depuneți pentru îmbunătățirea stării poporului din Ardeal.

Unirea tuturor românilor s'a început la Nistru (ovații însuflețite). Noi am fost întâia rândunică, care a prevestit unirea mare de mai târziu, în acele zile de mare încercare pentru poporul românesc. Am fost o rază de mângâiere pentru România lovită atât de crud prin pacea dela București.

Noi încă am avut un parlament de felul acesta născut din voința poporului basarabean. Noi am făcut unirea punând unele condiții, cari erau de lipsă pentru dezvoltarea democratică a poporului român. Condițiile s'au referit tocmai la aceleași chestiuni de mare importanță cari le dezbateți azi d-voastră la M. S. N. și anume votul universal egal și secret și reforma agrară.

Am mai pus ca condiție păstrarea organizației administrative crezând că ea va fi bună așa cum a fost. Noi în consiliile județene avem mici parlamente născute din voința poporului pentru conducerea vieții economice. La aceste 3 condiții a ținut Basarabia când s'a declarat unită cu țara mamă.

Poporul român din Ardeal pe care am avut fericirea să-l văd acum am convingerea, că pe lângă aceste condiții sub conducerea înțeleaptă a marelui împărat, pe care noi basarabienii îl numim Regele țaranilor va deveni cel mai puternic popor din lume. (Ovații)

D. dr. C. Bucșan continuă cu citirea raportului spunând că proiectul de lege electorală am putea zice că a fost aprobat aproape în întregime nefăcându-se decât unele mici modificări în unele puncte.

Întâia modificare, este un titlu, care propune să fie: Proiect de decret-lege electorală pentru Transilvania, Banat și ținuturile românești din Ungaria. Citește apoi primul punct al proiectului.

Expozeul dlui I. Maniu. D. I. Maniu folosindu-se de acest prilej rostește un discurs în care face un expozeu al situațiunii interne, declarând, că noi românii

am luat puterea peste nouile ținuturi românești, în virtutea suveranității noastre naționale, întărită prin decretul M. S. Regelui Ferdinand, și ridicată astfel la rangul de lege.

Luând puterea, s-aune d Maniu, am întâmpinat o sumedenie de mari obstacole, și acestor împrejurări se atribuie faptul, că numai după șapte luni, pline de lupte câștigate, a putut fi convocat Marele Sfat, pentru a i se prezinta proiectele de legi.

Armistițiul încheiat la Belgrad, prevedea între altele, că românii nu au dreptul să se amestece în afacerile interne ale republicii maghiare, lăsându-se dreptul de administrare primului guvern republican maghiar.

Se știe apoi cum acel guvern republican maghiar a înțeles să-și facă datoria. A nume, a pornit printre români o propagandă intensivă bine plătită, nealegându-și mijloacele, și aceasta în scopul de a dovedi lumii, că românii nu sunt capabili de a se guverna.

La celelalte greutăți, se mai adaugă apoi faptul că maghiarii săvârșeau de-alungul liniei demarcaționale măceluri sălbătice, pe cari ni le atribuiau tot nouă.

S'a făcut însă deplină lumină și în urmă dreptatea noastră sfântă a eșit biruitoare.

În năzuința noastră de a întări și a asigura pe veci guvernarea românească a provinciilor românești, de cel mai mare ajutor ne-a fost însuși M. S. Regele Ferdinand, care totdeauna ne-a venit în ajutor, cu dragostea sa deosebită, dar mai presus de toate, venind la noi în fruntea oștirilor sale, a făcut cu putință, să înfăptuim în întregime aceea ce trebuia înfăptuit. (Aplauze îndelung repetate.)

Armatele sale ne-au dat puțința să vedem ordinea perfect restabilită în provincia noastră.

Iar prin ofensiva, care țintește înfrângerea dușmanilor noștri milenari, în cel mai păcătos cuib al lor, s-a făcut totul pentru a asigura pacea și viitorul de aur al țării.

Cel mai mare ajutor i-au avut însă conducătorii neamului, în cumpătul și înțelepciunea poporului român, care cu o pricepere rară a înțeles vremurile prefacerilor mari, și nu s-a lăsat influențat, în ciuda tuturor propagandelor străine, de spiritul ideilor de dezordine.

Dușmanii noștri pot azi să se convingă că neamul românesc nu poate fi nimic, nici ingenușchiat prin arma cuvântului otrăvitor, nici prin arma de foc. (Aplauze îndelungi).

Tot atât de puțin reușite au rămas încercările dușmanilor, de-a isca neînțelegerea și discordii interne.

În România va fi împământinită domnia cea mai democratică, lipsită de orice exclusivism, dându-li-se naționalităților cea mai deplină libertate politică, economică și culturală, apărând pe cei slabi, și se vor înfăptui relațiuni normale și de dreptate, între diferitele păături sociale.

Lumea noastră spirituală, tocmai în urma suferințelor de până acum, exclude orice privilegii și orice nedreptăți. Reprezentanta proporțională, nu s'a luat însă în proiect, nefiind în timpul de față, în interesul și spre binele statului, dar fiecărui neam, precum și fiecărui curent politic se dă și prin proiectul de față posibilitate deplină să fie reprezentat în parlament.

(Cuvântarea dlui I. Maniu a fost acoperită de lungi și furtunoase aplauze.)

Ședința se ridică la ora 1, anunțându-se viitoarea ședință la orele 5 d. m. (Ag. Dacia).

D. I. I. C. Brătianu salută Marele Sfat.

Sibiu, 5. — Eri d. a. la orele 4 și jumătate a avut loc ședința festivă a Marelui Sfat în onoarea dlui ministru președinte Ioan I. C. Brătianu.

La intrarea în sală a dlui prim-ministru Brătianu, membrii Marelui Sfat s'a ridicat în picioare aplaudându-l timp îndelungat.

D. dr. Mihali, care prezidează ședința, salută pe d. Brătianu în cuvinte însuflețite, ca pe omul care a pornit războiul de eliberare și l'a încheiat în mod glorios.

Discursul dlui I. Maniu.

D. I. Maniu, președintele C. D. R. în nu-

mele poporului român din Ardeal, salută adânc emoționat pe iubitul președinte al guvernului din București.

Românii de dincoace de Carpați, spune d. Iuliu Maniu, simt o sinceră și veșnică recunoștință față de vechea Românie, și de reprezentantul ei care e de față. Din vechiul regat am fost ajutați totdeauna în mișcările noastre politice și culturale, și avem recunoștință față de bărbatul care s'a arătat mai consecvent întregii atitudini atunci când pentru eliberarea noastră mult așteptată a tras sabia din teacă și a început uriașul războiu, pentru eliberarea fraților.

Destinele României au fost conduse cu înțelepciune și bună cumpătare. iar partea leului din aceste merite îi revine de bună seamă dlui Ion I. C. Brătianu, omul înzestrat cu distinse calități personale, caracteristice reformatorilor epocali.

D. Brătianu, a fost acela care ne mai socotind obligatorii condițiunile unei alianțe false, ci ascultând de glasul inimii sale la chemările noastre de frate, a lucrat din răspuțeri pentru idealul tuturor românilor.

Îi spun din toată inima:

Să-i dea Dumnezeu mulți ani! (Aplauze prelungite).

Discursul dlui Brătianu.

D. ministru președinte Ion Brătianu vădit emoționat ia cuvântul în mijlocul ovațiilor ce nu mai conțenesc.

Dsa răspunde:

Dvoastră v-ați adunat aici în ședința Marelui Sfat conform hotărârii dela Alba-Iulia, pentru ca să împliniți o parte din angajamentele istorice, la cari v-ați obligat atunci.

Sunt convins, că atunci când Dvoastră înfăptuiți definitiv unirea cu țara mamă, nu veți pregeta să arătați și celor de alt neam cari locuiesc în cuprinsul țării românești, întregite în organismul statului român, că vom să asigurăm pentru toți viața pașnică și să promovăm dragostea frățescă.

Vrem ca cei de alt neam să ne fie prieteni, după cum și noi le vom fi prieteni.

Nu vom întreba pe nimeni de unde vine, ci unde se duce. Și toți aceia cari vor să tină cu noi, vor să lucreze cu noi, pentru consolidarea României Mari, vor avea parte de sprijinul nostru frățesc.

Garanția dragostei noastre frățești o pot avea toți aceia, cari lucrează la întărirea statului nostru, la progresul lui cultural, dar și-o pierd toți aceia, cari nu din conlucrarea cu noi își așteaptă fericirea, ci o așteaptă din afară de granițele patriei.

Multe dintre problemele țării noastre și ale neamului nostru întreg întâmpină greutăți ce-și așteaptă deslegarea.

Aceste lucruri ne dau mult de gândit și ne produc multe supărări, dar nici un român nu se mai poate îndoi azi, când armatele române au luat în stăpânire Budapesta, în viitorul strălucit al neamului nostru, fiindcă prin acțiunea ei armata română a asigurat pe deplin nu numai soarta norocoasă a țării românești, ci s'a pus stavilă și pentru vecinii noștri curentului anarhic și distrugător de dincolo de Tisa.

Unindu-ne în simfiri, spune d. Brătianu, vom afla isvorul de energie necesară pentru asigurarea în viitor a tuturor revendicărilor legitime ale poporului nostru.

Plec adânc emoționat din adunarea DVoastre.

Membrii adunării aplaudă prelung și aclamă pe d. Brătianu.

Ședința se suspendează pentru zece minute.

Discursul dlui O. Goga.

La redeschiderea ședinței ia cuvântul:

D. Octavian Goga, membru în C. R., care spune că prin ocuparea Budapestei de armatele române, se pune capăt campaniei, dar și unui proces milenar.

Trebue să ne reamintim cu această ocaziune istorică de suferințele și înjosirile le-am îndurat, de sângele și aurul, ce le jertfit spre binele altora.

Trebue să ne oprim gândurile cu recunoștință la toți aceia cari în decursul secolelor ne-au ajutat ca să ne vedem ajunși la starea de azi, la faptul aproape de necrezut, că pe palatul nedreptăților numit parlamentul din Budapesta să falfăie treicolorul românesc.

Dar azi, când se încheie ultimul capitol din nenumăratele lupte ale războiului de libertate dintre aceste două popoare, când maghiarii vinși zac la picioarele noastre, — să nu ne pierdem cumpătul. Inima noastră, e o datorie de demnitate să rămână streină de sentimentele gămfării, fiindcă învingerea repurtată asupra maghiarilor trebue s'o considerăm de învingere naturală a dreptății, pentru care, fac propunerea ca ziua de mâine, Mercuri, s'o declarăm de sărbătoare națională.

Să ne ducem cu toții la biserică și să dăm mulțumire pentru grația sa, Dumnezeuului românilor. iar poimâne, Joi, toate clopoțele bisericilor din ținuturile eliberate, să vestească lumii sfârșitul nostru învingere. (Aplauze îndelung repetate.)

Adunarea primește propunerile și suspendă ședințele până mâine la 10 ore a.

Mâine se va celebra în catedrală un Deum, la care vor participa toți membrii Marelui Sfat, în corpore. (Ag Dacia)

Adunarea generaia a învățătorilor români din Biharia.

Oradea-mare 1. Într'o însuflețire deosebită s'a ținut adunarea generală extraordinară a inv. din Biharia în ziua de 30 Iulie c. în Oradea-mare.

Prezidentul N. Firu deschide ședința în prezența unui mare număr de învățători adunați în sala cea mare a școlii reale superioare. Se dă cetire hotărârilor aduse cu ocazia mai înainte din partea comitetului secției de dețane a învățătorilor din Biharia, în care cere ca comitetul central al învățătorilor să redacteze un protest către Conziliul Dirigent din Sibiu, cerând ca la numirea de învățători pentru școlile de stat să nu se ceară înțelegerea autorităților școlare confesionale, pentru acei învățători cari doresc a trece de la școlile confesionale la cele de stat.

Într'o mare însuflețire s'a decis trecerea tuturor școlilor elementare confesionale în seama statului.

Adunarea s'a ocupat apoi de dorința Consiliului Dirigent de a se redacta un proiect nou de învățământ, editarea de manuale și cele trebuincioase pentru școlile elementare conform stărilor.

S'au discutat apoi diferite chestiuni de ordin școlar și toți cei care au vorbit s'au declarat împotriva continuării școlilor confesionale, cerând ca școlile să fie scoase sub oblăduirea consistoriilor și ordinarietății.

Cuvântul de adio al generalului Graziani.

Generalul Graziani, comandantul armatei de Dunăre înainte de a pleca la Sofia, dar cum am anunțat demult, a acordat un interviu ziarului „Izbanda” în care între altele spune:

— ...Am venit să stau de strajă la Nispor până când vă veți reface armata și o veți echipa. Ajutoarele au venit și v'ați reface spre onoarea dvoastră cu o uimitoare recunoștință... Încât mă duc spre Dunăre la bulgari cu cari sper că nu veți avea nimic neplăcut. Am acolo o simplă misiune de ordine. Ori ar fi condițiunile păcii de grele, ce alta putea face decât cecece au făcut și germanii și austriacii: să semneze... Popoarele plătesc și greșelile guvernelor.

O reamintire.

— Un ordin al anghurilor când s'au ocupat Bucureștii. —

Când s'au ocupat Bucureștii, am primit ca preot următorul ordin, pe care îl desegropăm din arhivă:

N. 746/1916 elb.

„După înștiințarea oficioasă a supremului comandament militar, glorioasele noastre armate și ale aliaților lor au intrat în București, Sinaia și în Ploești.

„Din ordinul dlui ministru regesc ungar de interne Te rog, ca, spre a da expresiune în sufletei noastre patriotice din incidentul acestui triumf al armelor noastre, să dai ordin ca azi, în șapte Decembre, Joia, între orele 12 și 1 din zi să se tragă toate clopotele bisericilor.

Arad, 7 dec. 1916.

Green m. p.
câp. de poliție.

Ordin similar s'a dat și pentru celelalte biserici românești din întreaga provincie.

Și au plâns clopotele românești.

Bocetul tânguitor de odinioară al clopotelor noastre sfinte românești, câte n'au putut fi iurate și prefăcute în tunuri împotriva noastră, trebuie să se prefacă în cântec armonios de bucurie, căci a învins dreptatea neamurilor.

Azi clopotele nu se vor mai tângui, ci în limba lor dulce vor cânta un cântec nou și mult așteptat.

Bela Kun internat la Viena.

— Sinuciderea comisarului poporal Samuelly. Ce a cerut antanta noului guvern. Promisiunile noului guvern. —

București 5. Un radio Paris anunță că guvernul din Viena a dat voie lui Bela Kun să rămână în Austria.

Kun a sosit Sâmbătă la Viena și va fi internat împreună cu ceilalți membri ai guvernului comunist.

Noul guvern ungar va restabili proprietatea privată și va abroga toate legile comuniste.

Comisarul poporului Samuelly fiind prins la granița Austriacă s'a sinucis, trăgându-și un glonte în cap. Cadavrul lui a fost transportat la Viena.

Consiliul suprem interaliat a cerut noului guvern, prin colonelul italian Romanelli care se află la Budapesta, să dovedească prin fapte atitudinea sa dacă vrea să-și câștige încrederea antantei.

Primul lucru care l-a cerut a fost demobilizarea armatei. Trupele roșii vor fi oprite deocamdată unde se găesc.

Noul guvern a promis că va restabili ordinea și va reîntrona dreptatea în conformitate cu principiile socialiste. Cor.

Chestia Dobrogei.

Paris 6. — Consiliul celor cinci, a hotărât să intervină categoric pe lângă România și Bulgaria ca să decidă în cel mai scurt timp asupra Cadrilaterului.

România și Bulgaria vor începe în curând tratative. (Ag. Dacia)

După cum am arătat în numărul nostru de ieri, „Independența Română”, organul oficios al guvernului, declară că în chestiunea Dobrogei guvernul român nu stă de vorbă cu guvernul bulgar, și nu va sta de vorbă decât cu acel guvern bulgar care va recunoaște punctul de vedere al României.

Când va semna pacea Austria.

Paris 5. — În urma retragerii dlui Bauer, ministrul de externe al Austriei, semnarea păcii cu Austria va suferi o întârziere de o săptămână. (Ag. Dacia.)

INFORMAȚII.

— Azi 7 August la orele 11 dimineața se va oficia un serviciu divin în toate orașele și satele din Ardeal, Bănat și teritoriile ungurene desrobite, pentru întreaga victorie a trupelor noastre și intrarea vitezei armate române în capitala Ungariei, Budapesta.

În toate bisericile se vor trage clopotele pentru celebrarea măreței victorii a românilor.

Duminecă 10 August la orele 10 dimineața se va oficia un Te-Deum în toate bisericile și satele de pe întreg teritoriul desrobite după o mie de ani.

Cetim în L'homme libre, ziarul dlui Clemenceau:

„Nu putem admite pretențiunile exagerate a unor români asupra unor teritorii a căror soartă fixată de Conferință nu va mai fi repusă în discuție, și mai ales nu va fi lăsată la discreția operațiunilor militare locale”.

A pacifica Europa să fie oare o pură operație militară locală?

— Deși se anunțase că pe ziua de ieri AA. LL. Regale principesa Maria și principele Nicolae vor trece prin Arad AA. LL. nu au sosit.

Din Timișoara se anunțase totuși pe la orele 11 dim. că AA. LL. vor trece prin Arad.

Un public foarte numeros aștepta în gară să întâmpine pe AA. LL.

— Corespondentul nostru din București ne telegrafiază că Regele a sosit în capitală Duminecă dimineața.

— În trenul care venea din Lemberg și în care se afla și generalul Zedig s'a produs o explozie. Sunt mai mulți răniți. Victime omenești nu sunt.

— Dnii V. Hotăran și P. Bănuț, fondatorii »Renașterii Române« s'au retras din fruntea acestui ziar.

No 156 din »R. R.« pe care îl primim azi la redacție, inaugurează o nouă direcție sub conducerea dlui Eugen Goga având ca prim redactor pe d. I. U. Soricu poetul cunoscut și un polemist viguros, și pe d. Al. A. Hodoș, ca secretar de redacție, un tânăr și apreciat scriitor și un ziarist distins, care face parte din generația de literați a Hodoșeștilor.

Nouei direcțiuni îi dorim succes.

— Regele Albert și regina Elisabeta a Belgiei, vor fi oaspeții președintelui și d-nei Wilson la Casa Albă, cu ocazia vizitei pe care o vor face în Statele-Unite în Octombrie. Data exactă a vizitei nu a fost încă publicată.

Ziarele românești din vechiul regat se găesc de vânzare la depozitul de ziare Bauer Gyula lângă biserica catolică str. Andrassy.

— Dacă cele 350 vagoane de făină promise Ardealului din partea Americii nu vor sosi la timp, se vor face noi rechiziționări, fiindcă populația dela munte, în special din Maramurăș, este lipsită și de făină de grâu, și de făină de porumb.

Cetim în »Patria« din Sibiu:

Dnii Flueraș și Jumanca, reprezentanții socialiștilor în Consiliul Dirigent, au demisionat din funcția de șefi de resort. Totodată s'au retras din Marele Sfat și ceilalți membri socialiști.

— Comandamentul brigăzel 54 infanterie în urma dispozițiunilor luate de înaltul comandament s'a strămutat la Timișoara.

În consecință d. colonel Tuhași comandantul brigăzei 54 inf. a părăsit ieri d. a. Aradul, lăsând cele mai frumoase impresii în timpul scurtei sale șederi printre noi.

— Prefectura și Primăria orașului Arad a primit o telegramă dela C. D. R. prin care li-se anunță, că armatele române în seara zilei de 4 August, au intrat în Budapesta.

— Lemne din județ nu se pot lîfera sau vinde, decât cu permisiunea comisiei de aprovizionare județene.

Comisiunea de aprovizionare de curând instituită e rugată să dea un comunicat ziarelor, pentru lămurirea publicului.

— Zilele aceste se constituie pentru județul Arad o comisie care va stabili prețuri maximale pentru toate articolele, cari sunt în comerț.

Comisiunea va trebui însă ia tot deodată măsura ca măiturile existente să nu dispară — cum s'a mai întâmplat — și să-și dea toate silințele ca publicul să fie aprovizionat cu toate cele necesare.

x Vin nou și vechiu, calitatea primă de »Măderat«, se capătă la proprietarul de vii și vinuri Alexandru Popescu în Măderat. No. 264—10.

x La croitoria Nicolae A. Chinda din Deva se caută mai mulți lucrători esperti bine plătiți; pot fi și căsătoriți. (Chi 262—3)

COMUNICAT OFICIAL

5 August 1919.

Pe frontul de vest inamicul fiind complet încunjurat, a capitulat.

Sunt în curs de dezarmare diviziile 1, 3, 5 și 6 inamice. Diviziile 4 și 7 sunt urmărite de cavalerie. S'au capturat comandanții și statele majore ale acestor divizii, mai multe mii de prizonieri, numeroase tunuri, mitraliere, arme și magazine întregi de munițiune. M. C. G.

Sfârșitul lui Bela Kun.

O utopie mai puțin în lumea aceasta și un om pe care valorile tulburi îl scosese la suprafață, l-au înfundat din nou în mulțimea anonimă.

Bela Kun a fost. Istoria va păstra amintirea lui ca un vis urît, iar cei care au avut de suferit pe urma lui își vor aduce aminte totdeauna cu groază de regimul lui.

Voia de sigur ceva, acest om, dar mijloacele sanghinare pe care și le-a ales și de care a uzat atât de mult au, sfârșit prin a-l răpune.

Internat într-o închisoare din Viena împreună cu tot cabinetul lui — mai puțin călăul Samuelly care s'a sinucis — va avea timp să mediteze asupra prefăcerei lumii și să-și repete refrenul în deobște cunoscut o quae mutatio rerum!

Ce va face însă dna Kun, castelana care ridicându-se la rangul de contesă, făcea recepții, oferea prânzuri, trona prin eleganța ei aristocratică la seratele diplomatice pe care și le oferea în castelul său de împrumut. Ne amintim, că în timp ce Bela Kun se ridica împotriva proprietății private, castelana Doamna își comanda toalete scumpe la Viena și numai într'un singur voiaj de câteva zile a cheltuit 150.000 lei în aur pentru toaletele ei aristocratice. O singură toaletă, extrem de decoltată, model introdus prin fraudă la Viena din Paris, a plătit-o 20 mii lei aur.

Cum va mai satisface d. Bela Kun, din captivitate apetiturile consoartei sale care se vede azi nevoită să renunțe la viața ce o inaugurase, fără să prevadă sfârșitul care totuși era așa de apropiat?

TELEGRAME.

O notă a Elveției către Austria.

Viena 6. — Guvernul elvețian a remis o notă guvernului austriac prin care declară că el consideră pe toate statele moștenitoare ale monarhiei habsburgice ca solidare și responsabile pentru biletele de bancă austro-ungare care circulă în Elveția. Responsabilitatea se întinde deasemeni și asupra conturilor curente elvețiene, în coroane, pe teritoriul fostei Austro-Ungarii înainte de 26 Martie 1915.

Anglia își retrage trupele din Rusia.

Londra 5. O violentă discuție a avut loc în camera comunelor cu privire la trupele engleze în Rusia.

Sir Donald Mac Lean în numele partidului liberal a întrebat:

Intervenția militară în Rusia are de scop a stârpi bolșevismul sau numai de a permite evacuarea trupelor și a materialului pe care îl avem în nordul Rusiei? E timpul de a se pune capăt perderilor pe care le avem acolo.

D. Churchill a declarat că guvernul a decis să ordone retragerea trupelor din Rusia. Dar retragerea e o operație dificilă în prezența inamicului. Trupele engleze sunt întrebuițate numai în vederea evacuării nu a luptelor.

In urma acestor declarațiuni o moțiune ostilă guvernului a fost retrasă.

Cum a fost ocupat Solnocul.

Oradea mare 5. Orașul Solnoc a fost ocupat numai după lupte inversurate. Artileria noastră a început bombardarea Solnocului din două direcții opuse. Orașul, după cum se anunțase a fost incendiat. Focul continuă și acum în mai multe străzi. Martori oculari spun că orașul este aproape complet distrus de flăcări. (Ag Dacia.)

Succesele lui Denikin.

Ekaterinoslav, 6. — Armatele generalului Denikin continuă să înainteze. Inamicul a părăsit orașele Saratov, Tambov, Voronege, Kursk, Kerson.

Pierderile roșilor se cifrează la 50000 oameni.

În pădurile din Vladimir și Moscova au apărut trupele așa zise verzi compuse din soldați de pe front care nu vor să lupte. Se remarcă în populațiune un început de ezitare patriotică și religioasă.

Revolte contra bolșevicilor.

Helsingfors 6 — Ziarele bolșevice recunosc în unanimitate că în numeroase regiuni au avut la revolte din partea țăranilor. Dezertorii din armata roșie au format o organizație pentru a împiedeca mobilizarea și plecarea trupelor.

La Costruma bolșevicii au arestat și executat cinci zeci din șefii acestei organizațiuni. În regiunea Luga, la 120 klm. de Petrograd se semnalează sângeroase turburări cauzate de foamete.

Grupul socialist italian contra păcii dela Versailles.

Roma 5. D. Luzzatti a fost ales președintele comisiunii însărcinate să examineze tratatul dela Versailles.

„Avanti” scrie că grupul socialist va vota contra ratificării tratatului de pace. Statele Unite și chestia Orientului.

Paris 6. — „New-York Herald” scrie că d. Polk delegatul american la conferința de pace în locul dlui Lansing a venit cu puteri depline pentru a aranja chestiunea Orientului și în particular pentru a decide dacă America trebuie să primească unul sau mai multe mandate.

În privința aceasta e cert că senatul din Washington va decide, deci e inexact că d. Polk ar fi primit instrucțiuni în această privință.

REVISTA PRESEI.

Noua direcțiune a „Renașterii Române” își anunță următorul program:

Incepând cu ziua de astăzi, ziarul „Renașterea Română” trece sub o conducere nouă. Pentru orientarea publicului cititor, trebuie lămurită conduita viitoare a acestui organ de publicitate.

„Renașterea Română”, în cadrul principiilor partidului național, din Ardeal, va fi o tribună liberă a aspirațiilor neamului nostru chemat să-și consolideze noua stare politică răscumpărată prin marea lui jertfă de sânge.

Călăuzit de dogma unității desăvârșite, ziarul acesta încrezător în energiile populare descătușate ale solului național integral, va căuta să contribuie la opera de apropiere și nivelare definitivă, menită să închiege România unită.

Ascultând îndrumările unei înaintate democrații naționale, „Renașterea Română” desfășură un drapel de libertate a gândirii, va căuta să se rostască sincer asupra tuturor problemelor curente, propagând morală civilizației moderne și a spiritului de jertfă, fără de cari nu se poate închipui o evoluție normală a societății noastre.

Liber de orice angajament, față de actuala configurație a partidelor politice din România, acest organ va judeca obiectiv toate manifestațiile vieții noastre publice, năzuindu-se să găsească un răsuneț în sufletul acelora pe cari vremea nouă cu frământările ei i-a trezit la o nouă conștiință de datorie.

Ziarul nostru, condus de ideea că România de astăzi este un stat național, va propovădui romanizarea pământului desrobii prin toate mijloacele indicate de o conștiință culturală și economic națională. Vom acorda în același timp o generoasă toleranță tuturor resturilor de naționalități străine, care vor accepta în mod leal ideea de stat român cu toate consecințele ei firești.

În orientarea de politică externă „Renașterea Română” este pentru perpetuarea alianței strânse cu statele cari frângând expansiunea Puterilor centrale, primejdioasă nouă, au creat pe seama României o situație de echilibru internațional corespunzător misiunii istorice a neamului nostru.

Fără făgăduințe deosebite, lăsăm să ni se întrevadă programul de luptă, din cuvântul limpede ce se va spune în aceste coloane la fiecare ocazie.

De-ale ziaristilor.

Membrii „Sindicatului ziaristilor” din București întrunindu-se au trimis o telegramă Regelui pentru victoriile dela Tisa și una sindicatului ziaristilor francezi pentru sprijinul dat de presa franceză cauzei românești.

Adunarea a votat apoi o moțiune, prin care invită comitetul să se constituie în juriu de onoare judecând pe ziaristii cari s-au făcut nedemni prin faptul că s-au lăsat a fi corupți de agenții germani sau ruși în timpul neutralității și a răboiului nostru.

Aducându-se la cunoștință unele acte ale guvernărilor noștri în măsură a jigni interesele și prestigiul presei și a ziaristilor s'a votat o a doua moțiune care are următorul cuprins:

„Adunarea generală a Sindicatului ziaristilor regretă că la remiterea tratatului de pace cu Austria, la Saint Germain persoane străine de presă au găsit de cuviință să se substituie ziaristilor profesioniști, își exprimă dorința ca pe viitor, în țară sau în afară de țară să se respecte dreptul intangibil al presei de a fi reprezentată prin cei chemați și fără distincțiune.

Cenzurat: Dr. S. Miclea

E-L-I-X-I-R-U-L

din fierea pământului (Centaurea centauriam) este cel mai excelent medicament contra boalelor de

stomac, zgârciu, arsură, lipsă de apetit, umflătură răgăială și constipație

Se poate procura dela farmacia:

Dr. Földes și Hehs, Arad.

Fö 176

Ad. Nr. 1709 Șc. ex. 1919.

CONCURS.

Pentru ocuparea alor trei catedre și anume din: 1. limba și literatura română, 2. istorie și geografie și 3. matematică, fizică, ca obiecte principale la institutul pedagogic gr. or român din Caransebeș, se scrie concurs cu termen de 3 Septembrie 1919 st. n.

Beneficiile

Încopciate cu aceste catedre se regulează în conformitate cu exigențele timpului pe baza ajutorului primit dela Consiliul Dirigent, mărindu-se cu adausul familiar și cu ajutorul pentru vestimenta.

Competenții pot fi numai români ortodocși și au să înainteze: 1. estras de botez, 2. atestat de maturitate, 3. absolutor dela universitate despre studii filozofice sau pedagogice, 4. eventuale atestate de cenzură, 5. atestat despre eventuale servicii de până acum. La catedra din limba română vor fi preferiți cei ce știu și limba franceză. Alesul profesor este îndatorat să suplimenteze și alte obiecte de învățământ conform dispozițiilor consistoriale.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută la 15 (28) Iulie 1919.

Dr. E. Miron Cristea m.p. episcop.

Mi 274-3

Dela primăria comunală din Sintești.

236-1919 adm.

Publicare de licitație.

Primăria comunală din Sintești publică pe cumea dreptul de vânat în 16 August 1919 d. n. la 3 ore la casa comunală pe 6 ani adecă din 1 August 1919 până la 1 August 1925 și va da în arândă.

Depunerea cauției este 30 cor. și condițiunile se pot vedea la secretariatul cercului din Sintești în orele oficioase.

Sintești, la 31 Iulie 1919.

Desideriu Sarafolea secretar cercual. (Pi 273-2) Petru Ionaș primar.

Ofert de căsătorie. Persoană în etate de 35 ani în deplină sănătate care ocupă o funcțiune de stat (clasa VIII) dorește a se căsători cu o femeie inteligentă, binecrescută, fată sau văduvă de vre-o 22-30 ani cu stare corespunzătoare poziției sociale.

Înțelegere prin fotografie și scrisori sub adresă „Căsătorie” la Administrație. Lu 2603.

Cumpăr Sticle de vânătoare, spirt galic, cerneală, gumă arabic și totfelul de sticle, precum și cutii de tinichea pentru cremă de ghetă, în orice cantitate.

BERNAT FLEISZIG

A R A D, strada Lövész numărul 5-b. Ke 277-2

Refinatorul de mâni RO. A.

În câteva zile aduce în ordine, le face albe, netede **mânilor dure** îngrate.
UNSOARE pentru unsul de noapte — — — 15 cor.
USCAT pentru unsul de zi — — — — 20 „

Preparatele de sus le prepară conducătorul farmaciei ROZSNYAY.

IULIU ASMĂNY, farmaciști

A R A D, colțul pieței Libertății și colțul străzii Eötvös. Ro 201-40

— Abonații din fosta Ungarie cari trimit scrisori la administrație sunt rugați ca pe lângă numirea românească a localității să ne comunice în paranteză — și pe cea ungarască.